

Leksykon prawa sportowego

100

podstawowych
pojęć

pod redakcją
Michała Leciaka

Wydawnictwo C.H. Beck

Leksykon prawa sportowego
100 podstawowych pojęć

Polecamy nasze publikacje:

B. Rischa-Słowik

KONSTITUCJA SPORTU W UNII EUROPEJSKIEJ

Monografie Prawnicze

T. Gardocha

PROBLEMY PRAWNE NA STYKU SPORTU I MEDYCYNY

Monografie Prawnicze

A. Babczuk, A. Talik

FINANSOWANIE SPORTU ZE ŚRODKÓW PUBLICZNYCH

Książki BIB

www.ksiegarnia.beck.pl

Leksykon prawa sportowego

100 podstawowych pojęć

Pod redakcją
dr Michała Leciaka

Autorzy

Michał Biliński, Katarzyna Grabska-Luberadzka, Michał Leciak, Rafał Piechota,
Hubert Radke, Beata Rischka-Słowik, Karolina Tetlak

Wydawnictwo C.H.Beck
Warszawa 2017

Redakcja: Grzegorz Dąbrowski
Korekta: Barbara Rucińska
Wydawca: Joanna Ablewicz
Projekt okładki: Robert Rogiński

Publikacja dofinansowana przez
Polski Komitet Olimpijski oraz Polską Ligę Koszykówki S.A.

© **Wydawnictwo C.H.Beck 2017**

Wydawnictwo C.H.Beck Sp. z o.o.
ul. Bonifraterska 17, 00-203 Warszawa

Skład i łamanie: Marta Świerk
Druk i oprawa: Elpil, Siedlce

ISBN 978-83-255-9254-7

ISBN e-book 978-83-255-9255-4

SPIS TREŚCI

Słowo wstępne.....	IX
Wykaz Autorów	XI
Wykaz skrótów	XIII
Wykaz podstawowej literatury	XVII
Agent sportowy	1
Alternatywne formy rozwiązywania sporów w sporcie	3
Arbiter sportowy	6
Arbitraż sportowy	8
Autonomia sportu	11
Bezpieczeństwo imprez sportowych	15
Biała Księga na temat sportu	21
Bukmacherstwo sportowe	23
Doping w sporcie	26
Działalność gospodarcza w sporcie	29
Europejski a amerykański model sportu	32
Finansowanie sportu ze środków publicznych	37
Hazard w sporcie	40
Historia prawa sportowego	42
Igrzyska olimpijskie	46
Impreza sportowa	49
Internacjonalizacja sportu	51
Kadra narodowa	53
Karta olimpijska	56
Klub sportowy	58
Komercjalizacja i profesjonalizacja sportu	61
Komisja do zwalczania dopingu w sporcie	64
Kontrola antydopingowa	66
Korupcja w sporcie	69
Lekarz sportowy	71
<i>Lex sportiva</i>	74
Licencje sportowe	77
Liga zawodowa	81
Marketing sportowy	84

Międzynarodowe federacje sportowe	87
Międzynarodowy Komitet Olimpijski (MKOl)	89
Minister właściwy ds. kultury fizycznej	92
Nagrody sportowe	94
Ochrona danych osobowych w sporcie	99
Ochrona dzieci i młodzieży w sporcie	103
Ochrona praw osobistych w sporcie	104
Odpowiedzialność cywilna w sporcie	106
Odpowiedzialność dyscyplinarna w sporcie	109
Odpowiedzialność regulaminowa w sporcie	113
Odpowiedzialność sportowa	115
ONZ a sport	117
Organizacja i zarządzanie sportem w sektorze pozarządowym	120
Organizacja i zarządzanie sportem w sektorze rządowym i samorządowym	123
Organizacja imprez sportowych	126
Polityka sportowa państwa	129
Polityka sportowa UE	132
Polska reprezentacja olimpijska	134
Polski Komitet Olimpijski (PKOl)	138
Polski Związek Sportowy	140
Polskie przepisy antydopingowe	143
Prawo do sportu	145
Prawo konkurencji UE w sporcie	148
Prawo mediów a sport	151
Prawo ochrony konkurencji w sporcie	154
Prawo ochrony własności intelektualnej w sporcie	157
Prawo podatkowe w sporcie	161
Prawo sportowe	165
Prawo swobodnego przepływu UE w sporcie	167
Prawo ubezpieczeń w sporcie	171
Prawo UE a sport	173
Przestępstwa dopingowe w sporcie	177
Przestępstwa i wykroczenia w sporcie	179
Przestępstwa korupcyjne w sporcie	183
Rada Europy a sport	186

Regulamin dyscyplinarny	189
Reguły sportowe	191
Ruch olimpijski	194
Ruch paraolimpijski	196
Ryzyko sportowe	198
Specyfika sportu	201
Sponsoring sportowy	203
Sport	205
Sport a kultura	210
Sport a kultura fizyczna	212
Sport a turystyka	214
Sportowy wymiar sprawiedliwości	215
Sprawa <i>Bosmana</i>	218
Stypendium sportowe	221
Symbolika olimpijska	224
System transferowy w sporcie	227
Światowa Agencja Antydopingowa (WADA)	230
Światowy Program Zwalczania Dopingu w Sporcie (WADC)	233
Transmisje wydarzeń sportowych	236
Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej a sport	239
Trener	241
Trybunał Arbitrażowy ds. Sportu przy PKOl (TA przy PKOl)	243
Trybunał Arbitrażowy ds. Sportu w Lozannie (CAS)	246
Trybunał Sprawiedliwości UE a sport	249
Umowy zatrudnienia w sporcie	252
Ustawa o sporcie	255
Walka z dopingiem w sporcie	258
Widz sportowy	260
Wyjątek sportowy	263
Zakaz klubowy	265
Zakaz wstępu na imprezę masową	268
Zasada <i>fair play</i>	272
Zawodnik	275
Zwalczanie dyskryminacji w sporcie	277
Związek sportowy	279
Źródła prawa sportowego	280

SŁOWO WSTĘPNE

Naukę prawa sportowego na świecie od wielu już dekad cechuje dynamiczny rozwój, czego przejawem są choćby liczne publikacje oraz inne inicjatywy naukowe. Na gruncie krajowym jest ono jednak dyscypliną stosunkowo młodą, a brak zrozumienia jego specyfiki determinuje liczne błędy w ocenie problemów z nim związanych. Ich rozstrzygnięcie wymaga bowiem – między innymi – szerokiej wiedzy prawnoporównawczej oraz interdyscyplinarnej. Nie sposób jednak nie dostrzec wzrastającego zainteresowania prawem sportowym w ostatnich latach w Polsce zarówno po stronie ustawodawcy, jak i w kręgach naukowych oraz prawniczych. Obszar krajowych regulacji normatywnych odnoszących się bezpośrednio do sportu systematycznie poszerza się. Tematyka prawa sportowego staje się przedmiotem licznych konferencji i innych spotkań naukowych, a coraz już częściej także wykładów akademickich na studiach wyższych kierunku prawo, administracja, na tych związanych z ekonomiczną sferą sportu czy wreszcie na uczelniach sportowych. Poza tym z wieloma problemami prawnymi w obszarze sportu na co dzień stykają się też praktycy. W ślad za tego typu zainteresowaniem prawem sportowym powstaje coraz większa liczba publikacji naukowych odnoszących się do konkretnych problemów prawa sportowego. Brakuje jednak na krajowym rynku wydawniczym opracowania monograficznego, które w sposób kompleksowy, bliski konstrukcji podręcznikowej i zgodny z przyjętymi w literaturze światowej standardami traktowałoby o zagadnieniach prawa sportowego. Wydaje się on odczuwalny nie tylko z perspektywy dydaktyki akademickiej, lecz również teorii prawa sportowego oraz praktyki jego stosowania. Chodzi wszak o wyraźne uporządkowanie w literaturze krajowej zasadniczych dla prawa sportowego problemów, począwszy choćby od jego definicji, funkcji czy zakreslenia katalogu jego źródeł.

Niniejszy Leksykon ma wychodzić naprzeciw tego typu postulatom. W założeniu Autorów może być nie tylko pozycją bibliograficzną o *stricte* pomocniczym i uzupełniającym charakterze, ale także podstawowym kompendium wiedzy na temat problemów prawa sportowego. Wydaje się wszakże zasadnym uznanie go tak za przydatną lekturę wprowadzającą (wstępną) do nauki prawa sportowego, jak i opracowanie wyjaśniające także te zagadnienia, które do tej pory w literaturze krajowej w ogóle nie zostały omówione lub zostało to uczynione tylko pobieżnie. Oczywiście formuła Leksykonu, ograniczona do analizy 100 haseł, sprawia, że zapewne nie można uznać go za opracowanie kompletne. Niemniej Autorzy dążyli do tego, by w jego ramach możliwie równomiernie omówić najważniejsze problemy prawa sportowego. Leksykon adresowany jest do studentów (nie tylko kierunków prawniczych), prawników zajmujących się prawem sportowym oraz innych osób zainteresowanych problemami prawnymi współczesnego sportu. Wydaje się bowiem, że może on okazać się przydatnym

źródłem wiedzy dla podmiotów funkcjonujących na rynku sportowym, w tym między innymi zawodników, trenerów, arbitrów, agentów sportowych, osób zarządzających organizacjami sportowymi, kibiców czy podmiotów zajmujących się marketingiem sportowym.

Michał Leciak

WYKAZ AUTORÓW

- dr Michał Biliński (Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Jagielloński)
Katarzyna Grabska-Luberadzka (Dyrektor Działu Prawnego Polskiego Komitetu Olimpijskiego)
dr Michał Leciak (Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
Rafał Piechota (Ministerstwo Sportu i Turystyki)
Hubert Radke (Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu)
dr Beata Rischka-Słowik (Wyższa Szkoła Bankowa w Gdańsku)
dr Karolina Tetlak (Wydział Prawa i Administracji, Uniwersytet Warszawski)

WYKAZ SKRÓTÓW

1. Źródła prawa

- BezpImprMasU ... ustawa z 20.3.2009 r. o bezpieczeństwie imprez masowych (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 2139 ze zm.)
- Biała Księga
na temat sportu ... Biała Księga na temat sportu z 11.7.2007 r. (COM (2007) 391)
- Europejska
Konwencja
Praw Człowieka ... Konwencja o ochronie praw człowieka i podstawowych wolności z 4.11.1950 r. (Dz.U. z 1993 r. Nr 61, poz. 284 ze zm.)
- GryHazardU ..... ustawa z 19.11.2009 r. o grach hazardowych (Dz.U. z 2016 r. poz. 471)
- KC ..... ustawa z 23.4.1964 r. – Kodeks cywilny (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 380)
- KK ..... ustawa z 6.6.1997 r. – Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1137)
- KKS ..... ustawa z 10.9.1999 r. – Kodeks karny skarbowy (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 186 ze zm.)
- Konstytucja RP ... Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2.4.1997 r. (Dz.U. Nr 78, poz. 483 ze zm.)
- KP ..... ustawa z 26.6.1974 r. – Kodeks pracy (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1666)
- KPA ..... ustawa z 14.6.1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 23 ze zm.)
- KPC ..... ustawa z 17.11.1964 r. – Kodeks postępowania cywilnego (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1822 ze zm.)
- KSH ..... ustawa z 15.9.2000 r. – Kodeks spółek handlowych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1578 ze zm.)
- d.KultFizU ..... ustawa z 3.7.1984 r. o kulturze fizycznej (Dz.U. Nr 34, poz. 181 ze zm.)
- KultFizU ..... ustawa z 18.1.1996 r. o kulturze fizycznej (t.j. Dz.U. z 2007 r. Nr 226, poz. 1675 ze zm.)
- KW ..... ustawa z 20.5.1971 r. – Kodeks wykroczeń (Dz.U. z 2015 r. poz. 1094 ze zm.)
- Międzynarodowy
Pakt Obywatelskich
i Politycznych .... Międzynarodowy Pakt Praw Obywatelskich i Politycznych z 19.12.1966 r. (Dz.U. z 1977 r. Nr 38, poz. 167)

OchrDanychU	ustawa z 29.8.1997 r. o ochronie danych osobowych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 922)
PDOFizU	ustawa z 26.7.1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. z 2012 r. poz. 361 ze zm.)
PDOPrU	ustawa z 15.2.1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1888 ze zm.)
PrAut	ustawa z 4.2.1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych (Dz.U. z 2016 r. poz. 666 ze zm.)
PrPras	ustawa z 26.1.1984 r. – Prawo prasowe (Dz.U. Nr 5, poz. 24 ze zm.)
PrStow	ustawa z 7.4.1989 r. – Prawo o stowarzyszeniach (t.j. Dz.U. z 2015 r. poz. 1393 ze zm.)
PrWIPrzem	ustawa z 30.6.2000 r. – Prawo własności przemysłowej (t.j. Dz.U. z 2013 r. poz. 1410 ze zm.)
RTVU	ustawa z 29.12.1992 r. o radiofonii i telewizji (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 639 ze zm.)
SwobDziałGospU	ustawa z 2.7.2004 r. o swobodzie działalności gospodarczej (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 1829 ze zm.)
SportKwalU	ustawa z 29.7.2005 r. o sporcie kwalifikowanym (Dz.U. Nr 155, poz. 1298 ze zm.)
SportU	ustawa z 25.6.2010 r. o sporcie (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 176 ze zm.)
TFUE	Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE 2012/C 326/01)
TUE	Traktat o Unii Europejskiej (Dz.Urz. UE 2016/C 202/13 – wersja skonsolidowana)
TWE	Traktat ustanawiający Wspólnotę Europejską (Dz.Urz. UE 2006/C 321/37)
VATU	ustawa z 11.3.2004 r. o podatku od towarów i usług (t.j. Dz.U. z 2016 r. poz. 710 ze zm.)

2. Organy orzekające

CAS	Trybunał Arbitrażowy do Spraw Sportu z siedzibą w Lozannie
NSA	Naczelny Sąd Administracyjny
SA	sąd apelacyjny
SN	Sąd Najwyższy
TA przy PKOL	Trybunał Arbitrażowy przy Polskim Komitecie Olimpijskim
TK	Trybunał Konstytucyjny
TSUE	Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej
WSA	wojewódzki sąd administracyjny

3. Orzeczenia

orz.	orzeczenie
post.	postanowienie
uchw.	uchwała
wyr.	wyrok

4. Organizacje

FIBA	Międzynarodowa Federacja Koszykówki
FIFA	Międzynarodowa Federacja Piłki Nożnej
MFS	międzynarodowa federacja sportowa
MKOl	Międzynarodowy Komitet Olimpijski
PKOl	Polski Komitet Olimpijski
PZKosz	Polski Związek Koszykówki
PZPN	Polski Związek Piłki Nożnej
PZS	polski związek sportowy
UEFA	Europejska Unia Piłki Nożnej
WADA	Światowa Agencja Antydopingowa

5. Czasopisma i publikatory

Arch. Krym.	Archiwum Kryminologii
CzPKiNP	Czasopismo Prawa Karnego i Nauk Penalnych
Dz.U.	Dziennik Ustaw
Dz.Urz.	Dziennik Urzędowy
EPS	Europejski Przegląd Sądowy
GSP	Gdańskie Studia Prawnicze
Legalis	System Informacji Prawnej Wydawnictwa C.H. Beck
Lex	System Informacji Prawnej LEX
MoP	Monitor Prawniczy
OSP	Orzecznictwo Sądów Polskich
Pal.	Palestra
PiP	Państwo i Prawo
PPH	Przegląd Prawa Handlowego
Prok. i Pr.	Prokuratura i Prawo
PS	Przegląd Sądowy
PUG	Przegląd Ustawodawstwa Gospodarczego
RPEiS	Ruch Prawniczy, Ekonomiczny i Społeczny

6. Inne skróty

n.	następny
niepubl.	niepublikowany(-a, -e)
s.	strona
t.	tom

WYKAZ SKRÓTÓW

---

tj.	to jest
t.j.	tekst jednolity
ze zm.	ze zmianami

WYKAZ PODSTAWOWEJ LITERATURY

- M. Badura, H. Basiński, G. Kałużny, M. Wojcieszak, Ustawa o sporcie. Komentarz, Warszawa 2011;*
W. Cajselski, Ustawa o sporcie. Komentarz, Warszawa 2011;
S. Fundowicz, Prawo sportowe, Warszawa 2011;
M. Gniatkowski (red.), M. Kędzior, P. Kokot, R. Danielczak, R. Rzeszotarski, M. Gałęski, Ustawa o sporcie. Komentarz, Wrocław 2011.

AGENT SPORTOWY

Za agenta sportowego (ang. *sports agent*) uznaje się osobę reprezentującą → **zawodnika**. Agenci sportowi nazywani są także powszechnie menedżerami sportowymi, rzadziej reprezentantami zawodników lub pośrednikami transferowymi. Podkreślenia wymaga, że menedżerami sportowymi nazywane są także osoby reprezentujące → **kluby sportowe** czy też zarządzające organizacjami sportowymi. W większości systemów prawnych pojęcie agenta sportowego nie zostało wprost zdefiniowane. Jego status prawny ustalać należy w kontekście unormowań prawa powszechnego oraz wewnętrznych unormowań organizacji sportowych.

Podstawową rolą agenta sportowego jest pośredniczenie pomiędzy zawodnikiem i klubem, połączenie w ten sposób popytu i podaży na usługi sportowe, doprowadzenie do zawarcia → **umowy zatrudnienia w sporcie**. Agent sportowy za wynagrodzeniem pomaga zawodnikowi znaleźć klub lub klubowi znaleźć zawodnika (zob. *R. Parrish, Regulating Players Agents Worldwide*, [w:] *R. Siekmann, R. Parrish, R. Branco Martins, J. Soek* (red.), *Players Agents Worldwide. Legal Aspects*, Haga 2007, s. 1–2). Zazwyczaj przedstawia zawodnika klubowi w celu zawarcia umowy zatrudnienia oraz negocjuje tę umowę, ewentualnie umożliwia nawiązanie kontaktów pomiędzy klubami w celu transferu reprezentowanego zawodnika (→ **system transferowy w sporcie**). Agent sportowy ma zadbać o interesy zawodnika, wzmacniając jego pozycję w negocjacjach z klubem sportowym. Prócz pośredniczenia przy zawieraniu umów zatrudnienia, agent sportowy zazwyczaj świadczy szereg innych usług na rzecz zawodnika – poszukuje sponsorów i negocjuje umowy reklamowe (→ **marketing sportowy**), publicznie promuje zawodnika i dba o relacje z mediami, organizuje wydarzenia sportowe i promocyjne (→ **sponsoring sportowy**), zapewnia obsługę prawną.